

OECD Journal on Development

**Development Co-operation – 2005 Report – Efforts and Policies of the
Members of the Development Assistance Committee**

Volume 7 Issue 1

Summary in Slovak

Žurnál OECD o rozvoji

**Rozvojová spolupráca – Správa za rok 2005 – Aktivity a politiky
členov Výboru pre rozvojovú pomoc**

Ročník 7, číslo 1

Zhrnutie v slovenčine

Táto správa ponúka prehľad niektorých závažných a neriešiteľných otázok, na ktoré členovia spoločne hľadali odpovede v roku 2005. Dosiahnu darcovské krajiny do roku 2010 stanovený ročný cieľ 130 miliárd USD? Kam smeruje pomoc a akým spôsobom by mohla byť využívaná efektívnejšie? Má technická spolupráca – platenie expertov z rozvinutých krajín, aby pracovali v rozvojových krajinách – zmysel? Je pri stimulácii rastu za účelom zlepšenia životov chudobných vyvíjané maximálne úsilie? Aké závery môžeme vyvodit' z kolektívneho neúspechu v záležitosti dosahovania rovnosti pohlaví v školách do roku 2005?

Ak majú darcovia dosiahnuť stanovený cieľ na rok 2010, tempo pomoci sa bude musieť v rokoch 2004 až 2010 rapídne zvýšiť o 60 %. To znamená priemerné ročné navýšenie o viac než 8 % v čase, kedy sú rozpočty OECD pod veľkým tlakom. V krátkodobom horizonte sa predpovedá akýsi „boom“ pomoci v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA), no veľkú časť z tejto pomoci predstavuje odpustenie dlhu viacerým krajinám, a teda tento „boom“ so sebou neprinesie navýšenie prostriedkov pre drvivú väčšinu rozvojových krajín.

Niet pochýb o tom, že záležitosti v oblasti rozvoja boli v roku 2005 výnimočné. Rok sa začal zdesením sveta nad hrozivou skazou vlny tsunami v Indickom oceáne 26 decembra 2004 a neslýchaným prílevom pomoci nielen od vlád, ale aj od obyčajných ľudí na celom svete. V júli odhalila potravinová kríza v Nigeri slabiny medzinárodného

systému pri riešení oveľa predvídateľnejšej humanitárnej krízovej situácii. Mimoriadne intenzívna hurikánová sezóna v Karibiku a Mexickom zálive, októbrové ničivé zemetrasenie v regióne Kašmíru, spolu s dôkazmi o problémoch pri zabezpečovaní potravín v južnej Afrike potvrdili, že dopyt po rozvojovej pomoci neutícha.

V **oblasti politiky** privítala májová Ministerská schôdzka rady OECD vyhlásenie OECD o nadviazaní na Miléniovú deklaráciu a Konsenzus z Monterrey, ktoré OECD zaväzujú k zvýšeniu snáh dosiahnuť Miléniové rozvojové ciele. Júlový summit G8 v Gleneagles a zasadnutie Valného zhromaždenia OSN v septembri zaradili rozvojové záležitosti na prvé miesta medzinárodného programu, medzi príbuzné témy ako sú klimatické zmeny, bezpečnosť a ľudské práva. Rok sa uzavrel stretnutím Svetovej obchodnej organizácie (WTO) v Hong Kongu, zameraným na splnenie sľubu z Dohy o „Rozvojovom kole“.

Tento profil udalostí dopĺňa **významná analýza**. V januári vydal Miléniový projekt OSN správu, pojednávajúcu o možnostiach premeny Miléniových rozvojových cieľov (MDG) zo svetového úsilia na skutočnosť pre každú rozvojovú krajinu. Správa vyzdvihla fakt, že pri existujúcich trendoch zostane v mnohých rozvojových a tranzitívnych krajinách väčšina cieľov nesplnená a zasadila sa za účelnejšie a komplexnejšie využitie existujúcich nástrojov, ako napríklad Stratégie o znížení chudoby (PRS). To by malo byť sprevádzané inými opatreniami, ako napríklad „rýchly vyhráva“ vo forme zvýšených zásahov v rámci osvedčených medzí. Dohoda na septembrovom Miléniovom summite o založení Mierotvornej komisie podporila záväzok medzinárodného spoločenstva predchádzať násilným konfliktom a podporovať krajiny v prechode z vojny na mier. V marci vydala Komisia pre Afriku, financovaná Spojeným kráľovstvom, správu, ktorá obsahovala širokú škálu návrhov tak pre africké krajiny, ako aj pre ich partnerov v oblasti rozvoja, ktoré by im mali pomôcť pri čelení výziev, ktoré tento kontinent predstavuje. OECD a Ekonomická komisia pre Afriku doplnila túto prácu prvým spoločným prehľadom medzi Afrikou a organizáciou OECD. Správa Svetovej banky o svetovom rozvoji obsahovala novú analýzu významu rovnosti v rozvojovom procese.

Počas roka sme boli svedkami aj skutočných činov. Ukončenie **Dohody o textile** – poslednej z Uruguajského kola – rozpútalo pozoruhodné zmeny v spôsoboch obchodovania s textilom i napriek tomu, že boli pre mnohých dodávateľov z rozvojových krajín bolestivé a na niektorých kľúčových trhoch boli dočasne obmedzené znovuzavedenou reguláciou. Dospelo sa aj k dohode o odpustení multilaterálneho dlhu voči Medzinárodnému menovému fondu (IMF), Medzinárodnej rozvojovej asociácii (IDA) a Africkému rozvojovému fondu (ADF) krajinám s priaznivým vývojom v rámci Iniciatívy hlboko zadlžených chudobných krajín (HIPC). Bolo dohodnuté výrazné zníženie dlhu Nigérie, najľudnatejšej krajiny v Afrike. Okrem toho boli prijaté dôležité rozhodnutia ohľadom objemu a efektivity pomoci, podrobnosti nájdete ďalej v tejto kapitole.

Podstatné ďalej je, že po pôsobivom tempe rastu v roku 2004 sa zdá, že príjmy na hlavu v rozvojových krajinách i naďalej rastú výrazne rýchlejším tempom než krajiny OECD, a že Afrika nakoniec predsa dokazuje významný (i keď stále primálny) nárast príjmov na hlavu. Vo viacerých krajinách vládne indikátory i naďalej pozitívne stúpajú.

Prudký nárast cien ropy so sebou priniesol nečakané výhody vývozcom tejto suroviny, zatiaľ čo u iných spôsobil spomalenie rastu, no v čase písania tejto správy boli vo všeobecnosti negatívne dopady tohto nárastu na rozvojové krajiny menej vážne, než sa predpokladalo.

V krátkosti, rok 2005 nám pripomenul, že ak sa majú podmienky chudobných vo svete zlepšovať tempom stanoveným v Miléniových rozvojových cieľoch (MDG), sú potrebné výrazné zmeny. Taktiež však pomohol pri budovaní čím ďalej tým účelovejšieho spolku, ktorého cieľom je zrýchlenie procesu znižovania miery biedy a nerovnosti, ktorú už svet ďalej nemôže tolerovať.

Sekretariát Výboru pre rozvojovú pomoc OECD odhaduje, že celková čistá pomoc v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci, vyplatená členmi Výboru pre rozvojovú pomoc, narastie z 79,5 miliárd USD v roku 2004 na 128,1 miliárd v roku 2010 (v stálych amerických dolároch z roku 2004), čo predstavuje nárast o takmer 50 miliárd USD. Môže to teda znamenať najväčšiu expanziu oficiálnej rozvojovej pomoci, meranú Výborom pre rozvojovú pomoc, od roku 1960, kedy bol Výbor založený. I napriek povzbudivým náznakom však i naďalej existuje neistota, či výška pomoci, sľúbená v Monterrey na rok 2006, bude doržaná. Aj napriek „boomu“ v krátkodobej oficiálnej rozvojovej pomoci však budú musieť darcovia prudko zvýšiť ostatné formy pomoci, ak sa chcú čo i len priblížiť výškam stanoveným do roku 2010.

Po tom, čo boli navýšené rozpočty pomoci, môže byť táto pomoc rozdeľovaná efektívnejšie? Ak sa rozvojová pomoc naozaj stáva čoraz organizovanejším spolkom, potom sa musia zmeniť aj zdedené spôsoby rozdeľovania pomoci. Množstvo iniciatív tiež zmenilo spôsob, akým mnohí darcovia počas posledných niekoľkých rokov plánovali a doručovali ich pomoc. Výbor pre rozvojovú pomoc OECD bol jedným zo sponzorov Fóra najvyššej úrovne v Paríži v marci 2005 a dohodnutá Deklarácia naznačila bezprecedentnú mieru konsenzu, pričom predstavuje rozhodnutie reformovať pomoc, čím by sa stala efektívnejšia v boji s chudobou vo svete. Výsledky by mali slúžiť ako obrovský stimul miestnym snahám o zmenu spôsobov správania medzi darcami a medzi darcami a príjemcami, čo by malo podporovať udržateľnejší rozvoj.

Zvyšovanie kapacity je v oblasti rozvoja jednou z hlavných a najťažšie dosiahnuteľných úloh. Či už hovoríme o „stave spôsobilosti“ a schopnosti verejných inštitúcií poskytovať služby alebo vytvárať efektívne prostredie pre rozvoj, alebo o kapacite súkromného sektora, občianskej spoločnosti alebo jednotlivcov, skutočný rozvoj kapacít je kľúčom k udržateľnému pokroku. Výsledky iba zriedka prichádzajú rýchlo. Technická spolupráca a rozvoj kapacít v žiadnom prípade nie sú synonymá. Musíme však prihliadať na to, ako môžu programy technickej spolupráce lepšie vyjadrovať podstatu práce Výboru pre rozvojovú pomoc, UNDP a iných na zvyšovaní kapacít, a ako môžu byť post-sekundárne vzdelávacie programy upravené s cieľom podporovať miestne inštitúcie, ktoré pri budovaní kapacít pomáhajú. Až príliš často sa snahy sústredili na zvyšovanie schopností jednotlivcov bez toho, aby venovali pozornosť zlepšovaniu výkonu organizácii, v ktorých pracujú, nehovoriac o inštitucionálnom kontexte, v ktorých samotné organizácie existujú. To môže viesť k frustrácii školených jednotlivcov a minimálnemu dopadu na organizáciu. Bol by potrebný strategickejší a dlhodobejší prístup k zlepšovaniu kľúčových inštitúcií, do ktorého by neskôr boli integrované programy zamerané na zlepšovanie schopností jednotlivcov.

Poznatky získané o rozvoji kapacít poukazujú na nedostatok vytrvalého a trpezlivého prístupu, pričom krátkodobé projektové ciele darcov nahrádzajú dlhodobejšie prírastkové zmeny. Zvyšovanie pomoci počas desiatich rokov ponúka možnosť ako stanoviť realistickejšie časové plány pre pokus o rozvoj kapacít, podporovaný predvídateľnejším prúdeňím pomoci. Navýšenie pomoci si vyžaduje, aby sa venovala pozornosť záležitostiam závislosti od tejto pomoci, najmä v Afrike a malých krajinách ako takých, a tiež musia byť brané na vedomie kľúčové riadiace riziká spojené s výzvou, ktorú toto zvýšenie predstavuje.

Momentálne sa tiež nachádzame na kritickom bode na ceste k Miléniovým rozvojovým cieľom (MDG) a schôdzke v roku 2015. Neschopnosť dosiahnuť cieľ rovnomerného zastúpenia dievčat a chlapcov na školách preukazuje potrebu zamyslieť sa najmä nad tým, ako by mohol byť v oblasti rozvoja efektívne posunutý vpred aspekt pohlavia.

Porozumenie o obmedzeniach „zrovnoprávňovania pohlaví“ ako samostatnej stratégie narastá. Existuje skutočný záväzok, tak jednotlivcov ako aj spoločný, uznať niektoré z našich zlyhaní a objaviť spôsoby, ako „nás vrátiť do hry“. Musíme vynaložiť značné množstvo energie a inovácie na premyslenie prístupov k rozdeľovaniu pomoci, zdieľaniu našich zlyhaní, musíme sa jeden od druhého učiť a spoločne pracovať s obnoveným odhodlaním.

© OECD 2006

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rožmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD
www.oecd.org/bookshop/

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights/

